

Virtuálna realita v službách medicíny

Verili by ste, že virtuálna realita môže pomôcť pri liečbe rôznych ochorení? Dvojica PhDr. Richard Bodnár a Bc. Michal Bartko sa v regionálnom Akcelerátore Národného podnikateľského centra zamerali na využitie technológie virtuálnej reality v psychológii, psychiatrii aj koučingu.

V čom je váš projekt β -Life jedinečný?

Možno poznáte klasický princíp liečby fóbií, kedy si klient postupne privyká na podnet, s ktorým má problém. Je overené, že ak sa to urobí prostredníctvom virtuálnej reality, výsledky sú rovnako dobré, no proces je efektívnejší a rýchlejší. My sme tento koncept rozšírili a zahrnuli sme do repertoáru aj častejší problém – depresia a neurodegeneratívne poruchy. Toto je naše prioritné zameranie, no využitie technológie virtuálnej reality v psychológii, psychiatrii aj koučingu je oveľa širšie.

Ako by sa dali charakterizovať vaše služby?

Aktuálne ako doplnok k štandardnej liečbe psychiatrických pacientov, osôb s psychickými poruchami ale taktiež ako možnosť zlepšenia rôznych zručností u ľudí, napríklad prezentovania, vystupovania, zvládania záťažových situácií a podobne. Z histórie ale vieme, že ako sa postupne zlepšovala technika, otvárali sa stále nové možnosti. Aj my sme nadviazali na niečo už existujúce a preverené, no sme v procese, v ktorom sa snažíme vytvoriť jedinečný komplexný systém, ktorý zahŕňa oblasti ako prevencia, diagnostika, liečba a rehabilitácia. Môžeme teda očakávať, že naše služby budú mať v budúcnosti oveľa širší záber.

Psychické poruchy sú často označované ako nová civilizačná choroba. Je možné, že práve to ovplyvnilo váš záujem o túto oblasť?

Psychické poruchy sú tu od nepamäti, menil sa prístup k nim. Od čias Philippe Pinela (jeden zo zakladateľov „modernej“ psychiatrie) sa aspoň duševne chorí dostali z reťazí. Hoci stigma stále pretrváva, predsa len je spoločnosť otvorenejšia a k tejto problematike pristupuje citlivejšie, detailnejšie, zlepšuje sa diagnostika a aj liečba. Samozrejme, sú tu aj negatívne vonkajšie faktory meniaceho sa sveta, ktoré nám pridávajú predtým nepoznané druhy záťaže. To všetko prispieva k faktu, že rapídne stúpa počet afektívnych porúch, najmä depresí a podľa dát sa tento trend bude ešte stupňovať, na čo musíme reagovať. Obaja sme typy osôb, ktoré hľadajú nové veci a radi prispievame k zlepšovaniu života vo svojom okolí. Psychológia je fascinujúca veda pre nás, aj pre množstvo laikov, a úprimne povedané, nápad na jej prepojenie s virtuálnou realitou nám spôsobil zimomriavky.

Čo vo vás vyvolalo nadšenie pre tento nápad? Akú úlohu pri posune projektu zohrala [Slovak Business Agency](#)?

Boli sme fascinovaní tým, čo virtuálna realita dokáže. Už pri náhodnom skúšaní rôznych aplikácií vo voľnom čase nám stále vrtalo v hlave – čo ak by sa tu pridala takáto možnosť alebo takýto prvok, veď vtedy by to malo iný efekt a širší záber. Sami na sebe sme si pri tomto skúšaní všimli pozitívne zmeny, napríklad zmiernenie strachu z výšok, zlepšenie reakcií a najmä redukciu stresu.

Čo sa týka SBA, už v minulosti sme mali možnosť využiť nápomocnú ruku projektu – Akceleračného programu, kde sme absolvovali Kurz podnikateľských zručností a následne aj odborné individuálne poradenstvo. Keďže nám to veľmi pomohlo pri samotnom formovaní našej myšlienky, [zapojili sme sa aj do Akcelerátora](#), ktorý nám pomohol projekt doladiť. Oceňujeme mentoring skúsených podnikateľov a expertov v špecifických oblastiach pri riešení konkrétnych problémov spojených so začiatkom podnikania, ktoré si človek bez skúseností ani nemusí uvedomiť. Skvelý bol aj networking a objektívna spätná väzba, lebo konštruktívna kritika vnímavého človeka posunie viac, ako potľapkanie po pleci od kamarátov (aj keď občas je potrebné aj to 😊).

Bc. Michal Bartko

Názov β -Life (Beta-Lajf) mnohým ľuďom na prvé počutie veľa nenapovie. Čo charakterizuje a ako vznikol?

Keď sme skúmali virtuálnu realitu viac do hĺbky a trávili v nej čoraz viac času, zhodnotili sme, že toto umelé prostredie sa dá považovať za alternatívu k reálnemu životu - alfe. Z toho nám vyplynul

názov β -Life, teda umelo vytvorený svet, pomocou ktorého sa človek vie lepšie pripraviť na zvládanie jeho alfy. V technologickej reči je to teda taká beta-verzia reality, kde sa ešte vychytávajú jej muchy. Pri prepise do latinky s použitím „B“ vznikne B-life (bílajf), teda v preklade – byť životom. Nielen prežívať, ale proste byť. Navyše to odkazuje aj na začiatocní písmená mien zakladateľov.

Dvaja zakladatelia, dva názory, dva pohľady, dve osobnosti... Kedy vznikla spolupráca, a ako ste si rozdelili úlohy?

Pravdepodobne už na vysokej škole. Pohrávali sme sa s tou myšlienkou. Navzdory tomu, že osobnostne sme nesmierne rozdielni, názorovo sme si podobní, čo je pre nás výhodou. Vieme navrhnúť rôzne cesty k nášmu cieľu. Rozhodnutie ísť do projektu virtuálnej reality naplno padlo, keď som sa ja - Richard - vrátil z odbornej stáže v Hradci Králové, kde som načerpal množstvo skúseností a znalostí, aj o virtuálnej realite. Spoločne sme si sadli, dohodli sa a oficiálna spolupráca bola na stole. Rozdelenie úloh nebolo problematické, keďže ja pracujem v klinickej sfére, stále sa vzdelávam na rôznych školeniach a v terapiách a zároveň posúvam svoje znalosti aj po technickej stránke, tak zastrešujem tú odbornú stránku – terapeutickú aj vedeckú. Michal je tá pokojnejšia myseľ, orientuje sa skôr na personalistiku a business procesy, preto rieši okrem operatívnej administratívy, marketing, financie, právne otázky a s jeho chladnou hlavou sa dokonale dopĺňame. Vďaka našim rozdielnym povahám sa dokážeme posúvať neustále vpred a motivovať sa navzájom.

Záber vášho budúceho podnikania je v skutku široký. Prezradíte nám tajný grif na váš timemanagement?

Robiť to, čo človeka baví. I keď to nie je jednoduché, obaja sa venujeme aj svojej kariére a stáva sa, že v niektoré dni (a týždne) toho veľa nenaspíme. Keďže ale chceme pomáhať ľuďom, musíme byť tiež v stave, v ktorom pomáhať vládžeme, pracujeme teda aj na vlastnej psychohygiene. Mišo sa našiel v prírode, v ktorej dokáže načerpať silu. Mňa nabíja energiou každý míľnik, ktorí dosiahneme. S úlohami nám pomáha aj naša veľmi dobrá kamarátka a kolegyňa z brandže, Katarína Havrillová, ktorá aj keď momentálne pracuje v Prahe, je veľmi dobrým koordinátorom našich aktivít a dohliada, aby sme boli v psychickej pohode.

Vedeckých projektov realizovateľných v podnikateľskej praxi nie je veľa. Ako sa s tým plánujete popasovať vy? Plánujete v rámci Slovenska otvoriť centrá v rámci regiónov alebo bude vaša terapia poskytovaná centralizovane?

Náš projekt zasahuje do medicíny, to znamená, že predtým, ako niečo vyhlásime, potrebujeme to mať potvrdené na „papieri“ číslami. Každému nášmu postupu predchádza výskum a z neho vyplývajúce fakty. Bez toho by to nešlo. Dovolím si ale tvrdiť, že rozhodovanie na základe faktov, dát a z nich vyplývajúcich predpokladov (opäť potvrdzovaných alebo vyvracaných dátami), by malo byť štandardom podnikania všeobecne. Istá miera takéhoto vedeckého myslenia je pri zložitejších projektoch nevyhnutná a my máme to šťastie, že niektorí naši pedagógovia mali dar túto schopnosť rozvíjať. Aktuálne začíname lokálne, a hoci náš rast predpokladáme, hovoriť teraz o presnom mechanizme jeho priebehu by bolo predčasné.

PhDr. Richard Bodnár

Na prvý pohľad to vyzerá, že táto služba je určená len špecifickej klientele. Kto bude vaša cieľová skupina?

Keďže možnosti virtuálnej reality sú teoreticky neobmedzené, tak môžeme povedať, že každý jeden z nás. Znie to trochu neuveriteľne, a samozrejme sú aj špecifické kontraindikácie, no doteraz nevieme, čo všetko nám virtuálna realita ešte dokáže ponúknuť, najmä ak sa skombinuje s ďalšími technologickými výtobytkami a motivovanými ľuďmi, ktorí chcú posúvať hranice možností stále ďalej a ďalej. Prioritne sa snažíme zamerať na fóbie a afektívne poruchy, hlavne depresie. Samozrejme, nechceme riešiť len klinickú klientelu, ale chceme pomôcť aj zdravým ľuďom udržať si dobrý psychický stav. Určite sa zhodneme, že v dnešnej dobe sa téma psychického zdravia dostáva čoraz viac do povedomia a ľudia tomu prikladajú väčšiu váhu ako v minulosti, čo nás teší.

Spolupracujete alebo plánujete spoluprácu s niektorou z univerzít na Slovensku alebo zahraničí? Majú možnosť absolventi odborov medicína, či psychológia zapojiť sa do tohto zaujímavého projektu?

Samozrejme, budeme len radi. Už teraz komunikujeme s viacerými študentmi, ktorí by sa chceli zapojiť, pomôcť alebo len využiť naše zázemie na vlastný výskum, čomu sme taktiež otvorení. Niektoré spolupráce už momentálne fungujú, aj zahraničné. Z tých slovenských môžeme spomenúť Veroniku a Filipa Hudzíkovicov, šikovných IT špecialistov, ktorí už za sebou majú okrem iných oceňovaných aj úspešný projekt Sám v múzeu. S univerzitami sme zatiaľ nekomunikovali. Čoskoro chceme ukončiť už v poradí tretí výskum, ktorý bude pre nás kľúčový. Následne sa určite odprezentujeme univerzitám s tým, čo sme dokázali, čo sa nám podarilo zistiť a čo by sme mohli dosiahnuť, ak by sa zapojila aj odborná a akademická verejnosť a využila svoj potenciál.

Na záver nám skúste predstaviť svoje ciele do budúcnosti. Viete si predstaviť, že by váš projekt opustil po pilotnom spustení územie Slovenska a etabloval sa v zahraničí?

Týmto naviažem na predchádzajúcu otázku, no nerád by som príliš predbiehal. Momentálne rokovania so zahraničnými spoločnosťami vyzerajú nádejne, ak sa nám podarí dospieť ku konsenzu, možno sa rozbehneme v zahraničí skôr ako na Slovensku. Máme viacero cieľov, krátkodobých a aj na dlhé roky do budúcnosti. Tým prvým je sprístupniť naše služby bežnej, zdravej verejnosti, nie len pacientom. Finálnym cieľom je vytvorenie „Beta“ aplikácie, ktorá zastreší prevenciu, diagnostiku a aj liečbu psychických porúch a bude využiteľná pre odbornú aj bežnú verejnosť na udržanie si zdravej „Alfy“.